

I. DEFINICJE

1. Linia Bazy i Baza

Linia znajdująca się w odległości 29 cali (737 mm) od czoła Dolnej Bandy i równoległa do niej oraz biegnąca pomiędzy bocznymi bandami nazywana jest Linią Bazy. Obszar pomiędzy tą linią a Dolną Bandą nazywany jest Bazą. Linia Bazy należy do Bazy.

2. Pole "D"

Pole "D" jest półkolem wpisanym w Bazę, o środku w punkcie środkowym Linii Bazy i promieniu równym 11 i 1/2 cala (292 mm).

3. Punkty wyznaczone

Na środkowej podłużnej linii stołu znajdują się cztery punkty wyznaczone:

- a) Punkt Główny (nazywany Punktem Czarnym) leżący w odległości 12 i 3/4 cala (324 mm) od czoła Górnej Bandy;
- b) Punkt Centralny (nazywany Punktem Niebieskim) leżący w połowie odległości pomiędzy czołami Band Górnej i Dolnej;
- c) Punkt Piramidy (nazywany Punktem Różowym) leżący w połowie odległości pomiędzy punktem Niebieskim i czołem Górnej Bandy;
- d) Punkt Bazy (nazywany Punktem Brązowym) leżący na środku Linii Bazy.

4. Partia

Partia to okres gry, w którym zawodnicy grają na przemian, aż do zakończenia partii poprzez:

- a) poddanie partii przez zawodnika; lub
- b) upływanie określonego czasu; lub
- c) osiągnięcie przez zawodnika określonej liczby punktów; lub
- d) przyznanie partii decyzją sędziego.

5. Mecz

Mecz jest określoną lub uzgodnioną liczbą partii.

6. Bile

- a) Bile rozgrywająca (Bile rozgrywającego) - bile biała, bile Żółta lub oznaczona bile biała.
- b) Bile rozgrywane:
  - i) Bile rozgrywająca przeciwnika,
  - ii) bile Czerwona.

7. Losowanie (Rozgrywka o rozbicie)

- a) Formą wyboru otwarcia partii jest Rozgrywka o rozbicie.
- b) Obaj zawodnicy uderzają jednocześnie Bilę rozgrywającą, każdą z przeciwnej strony Linii Bazy w kierunku Górnej Bandy, tak aby odbiła się z powrotem w kierunku Bazy.

Zawodnik, którego bila, zdaniem sędziego, znieruchomiła bliżej Dolnej Bandy, wygrywa rozgrywkę o rozbitcie i decyduje, kto wykona zagranie otwierające.

- c) Kontakt bili z boczną bandą lub przekroczenie przez bilę środkowej podłużnej linii stołu skutkuje przyznaniem przeciwnikowi decyzji o rozpoczęciu partii.
- d) Zawodnik decydujący o rozpoczęciu partii ma również do wyboru kolor Bili rozgrywającej.

8. Hazard

Hazard to każde punktowane zagranie skutkujące wbiciem, które nie składało się z Kanonu, czyli:

- a) w bicie - gdy Bila rozgrywana trafia do kieszeni;
- b) w bicie Bili rozgrywającej - gdy Bila rozgrywającego, po kontakcie z Bilą rozgrywaną trafia do kieszeni;
- c) dwa wbicia;
- d) w bicie i w bicie Bili rozgrywającej; lub
- e) dwa wbicia i w bicie Bili rozgrywającej.

9. Kanon

Kanon ma miejsce, jeżeli Bila rozgrywającego bez naruszenia przepisów uderzy dwie Bile rozgrywane podczas jednego zagrania.

10. Brejk

Brejk jest sumą punktów uzyskanych wskutek wykonywania punktowanych zagrań podczas jednego podejścia.

11. Bila w ręce

- a) Bila rozgrywającego jest w ręce:
  - i) przed rozpoczęciem partii;
  - ii) kiedy została wbita do kieszeni;
  - iii) kiedy została wybita poza stół;
  - iv) w przypadku zaistnienia Bili stycznej lub po faulu przeciwnika, kiedy musi być zagrywana z Pola "D".
- b) Bila rozgrywającego pozostaje w ręce do momentu, gdy:
  - i) zostanie prawidłowo zagrana z pozycji w ręce;
  - ii) został popełniony faul, kiedy Bila rozgrywająca znajduje się na stole;
  - iii) po 15-stym Hazardzie przeciwnika musi zostać ustawiona na Punkcie Bazy (Brązowym) lub, jeżeli ten jest zajęty, na Punkcie Żółtym; lub po faulu przeciwnika, kiedy musi być zagrywana z Pola "D".
- c) Rozgrywający znajduje się w pozycji w ręce do momentu, gdy Bila rozgrywająca znajduje się w pozycji w ręce.

12. Bila styczna

Jeżeli Bila rozgrywającego dotyka inną bilę, musi zostać z nią rozdzielona. Bila Czerwona ustawiana jest na Punkcie Głównym, bila przeciwnika, jeżeli znajduje się na stole, ustawiana jest na Punkcie Centralnym, a rozgrywający wykonuje zagranie z pozycji w ręce.

13. Bila na krawędzi kieszeni

Jeżeli bila wpadnie do kieszeni nie będąc dotkniętą przez inną bilę, oraz:

- a) nie będąc jednocześnie elementem zagrania, ustawiana jest w poprzedniej pozycji i żadne związane z nią punkty nie są brane pod uwagę.
- b) Jeżeli bila taka mogła być dotknięta przez jakąkolwiek bilę biorącą udział w zagranii, to:
  - i) jeżeli nie nastąpiło naruszenie niniejszych przepisów, bile ustawiane są w poprzednich pozycjach i ten sam rozgrywający powtarza to samo zagranie lub wykonuje inne, według własnego uznania;
  - ii) jeżeli nastąpił faul, bile ustawiane są w poprzednich pozycjach i następny zawodnik ma do dyspozycji opcję jak po faulu.
- c) Jeżeli bila balansuje chwilę na krawędzi kieszeni, a następnie do niej wpada, jest zaliczana i nie jest ustawiana w poprzedniej pozycji.

14. Chybiecie

Chybiecie ma miejsce, jeżeli Bila rozgrywająca nie osiągnie kontaktu z Bilą rozgrywaną, gdy obie Bile rozgrywane znajdują się w Bazie.

15. Faul

Faul ma miejsce, jeżeli zostanie naruszony którykolwiek z niniejszych przepisów.

16. Punkt Zajęty

Punkt wyznaczony uznaje się za zajęty, jeżeli bila nie może być na nim ustawiona bez dotykania innej bili.

17. Niesportowe zachowanie

- a) W przypadku, gdy:
  - i) zawodnik używa obraźliwego języka lub wykonuje obraźliwe gesty; lub
  - ii) zachowanie zawodnika jest w ocenie sędziego świadomie lub uporczywie niesportowe; lub
  - iii) każde inne zachowanie zawodnika może nosić znamiona niesportowego zachowania; lub
  - iv) którykolwiek z zawodników odmawia kontynuowania partii, wówczas sędzia ostrzega zawodnika, że w przypadku powtórnego niesportowego zachowania, partia zostanie przyznana jego przeciwnikowi.
- b) Jeżeli sędzia ostrzegł zawodnika na podstawie powyższego Punktu (a), w przypadku dalszego występowania niesportowego zachowania sędzia przyznaje partię przeciwnikowi.
- c) W przypadku, gdy zachowanie zawodnika jest w ocenie sędziego szczególnie naganne, sędzia przyznaje partię lub mecz przeciwnikowi, nawet jeżeli wcześniej nie ogłoszono ostrzeżenia za niesportowe zachowanie.
- d) Decyzja sędziego przyznająca partię i/lub mecz przeciwnikowi jest ostateczna i nie może być przedmiotem odwołania.

18. Opóźnianie gry

Jeżeli wykonanie lub wybór zagrania zabiera zawodnikowi nadmierną ilość czasu, sędzia może potraktować to jako opóźnianie gry i zastosować następującą procedurę:

- a) może wstrzymać zegar meczu i ostrzec zawodnika, że w przypadku dalszego opóźniania gry, partia zostanie przyznana przeciwnikowi, a następnie ponownie uruchomić zegar. W razie potrzeby zegar zostanie uruchomiony po wykonaniu następnego zagrania lub po ogłoszeniu faulu poprzedzającego następne zagraniem.
- b) Jeżeli zawodnik otrzymał ostrzeżenie za opóźnianie gry na podstawie powyższego Punktu (a), w przypadku dalszego opóźniania gry przez tego zawodnika, sędzia przyznaje partię przeciwnikowi.

II. ZASADY GRY

1. Opis gry

Bilard angielski może być rozgrywany przez dwóch lub więcej zawodników grających niezależnie lub jako strony. Ogólne zasady gry zostały ujęte następująco:

- a) W użyciu znajdują się trzy bile: bila biała dla jednej ze stron, bila Żółta lub oznaczona bila biała dla drugiej ze stron, oraz bila Czerwona.
- b) Zawodnik zdobywa punkty wbijając Bile rozgrywane (Bilę rozgrywającą przeciwnika i/lub bilę Czerwoną), Bilę rozgrywającą (własną) oraz poprzez Kanon, lub kombinację tychże.
- c) Punkty uzyskane w zagraniu dodawane są do punktacji rozgrywającego.
- d) Punkty karne za faule dodawane są do punktacji przeciwnika.
- e) Taktyka stosowana podczas partii polega na pozostawieniu obu Bil rozgrywanych w Polu Bazy, gdy przeciwnik znajduje się w pozycji w ręce, tak aby uniemożliwić zagraniem bezpośrednie.
- f) Zwycięzcą partii jest strona lub zawodnik:
  - i) który w uzgodnionym lub określonym czasie zdobędzie większą liczbę punktów;
  - ii) który jako pierwszy osiągnie uzgodnioną lub określoną liczbę punktów;
  - iii) któremu partia została poddana;
  - iv) któremu przyznano partię decyzją sędziego.

2. Początek gry

Wybór Bili rozgrywającej oraz strony, która rozpocznie partię może być dokonany poprzez Rozgrywkę o rozbicie lub w inny wzajemnie uzgodniony sposób.

- a) Ustalony porządek pozostaje niezmienny przez całą partię.
- b) Czerwona bila znajduje się na Punkcie Głównym i pierwszy zawodnik wykonuje zagraniem z pozycji w ręce.
- c) Partia rozpoczyna się w momencie, gdy Bila rozgrywającego zostanie ostatecznie ustawiona na stole i wejdzie w kontakt z końcówką kija, zarówno:
  - i) w wykonanym zagraniu; jak i
  - ii) podczas określania kierunku uderzenia Bili rozgrywającej.
- d) Obowiązkiem rozgrywającego jest upewnienie się, że uderza odpowiednią bilę, nawet jeżeli sędzia przekazał mu niewłaściwą bilę.

3. Sposób gry

- a) Zawodnicy grają na przemian, dopóki nie zostanie wykonane punktowane zagrание. Gdy to nastąpi, ten sam zawodnik kontynuuje brejk grając z pozycji powstałej lub z pozycji w ręce, jeżeli miało miejsce wbicie Bili rozgrywającej lub w przypadku zaistnienia Bili stycznej.
- b) Jeżeli w wykonanym zagraniu zawodnik nie zdobędzie punktów, jego podejście kończy się, a następny zawodnik gra z pozycji powstałej lub z pozycji w ręce, jeżeli jego Billa rozgrywająca znalazła się poza stołem lub w przypadku zaistnienia Bili stycznej.
- c) Po ogłoszeniu faulu, następny zawodnik ma dodatkową opcję wykonania zagrания z pozycji w ręce, z obiema Bilami rozgrywanymi ustawionymi na punktach wyznaczonych.
- d) Jeżeli po wykonaniu ostatniego zagrания przez przeciwnika lub po popełnieniu przez niego faulu, kolejny zawodnik uderzy Bilę rozgrywającą lub popełni faul, zanim wszystkie bile znieruchomią lub zanim sędzia zakończy ustawianie jakiegokolwiek bili, zawodnik ten zostanie ukarany tak, jakby był rozgrywającym i jego podejście kończy się.

4. Punktacja

2 PUNKTY

- a) Kanon - uderzenie obu Bil rozgrywanych podczas jednego zagrания (bili Czerwonej i Bili rozgrywającej przeciwnika).
- b) Wbicie Bili rozgrywającej przeciwnika.
- c) Wbicie Bili rozgrywającej (własnej) po wcześniejszym uderzeniu Bili rozgrywającej przeciwnika.
- d) Wbicie Bili rozgrywającej (własnej) po Kanonie, w którym jako pierwsza uderzona została Billa rozgrywająca przeciwnika.
- e) Uzyskanie punktów karnych po faulu przeciwnika.

3 PUNKTY

- a) Wbicie bili czerwonej.
- b) Wbicie Bili rozgrywającej (własnej) po wcześniejszym uderzeniu bili czerwonej.
- c) Wbicie Bili rozgrywającej (własnej) po Kanonie, w którym jako pierwsza uderzona została bila czerwona.

Jeżeli w jednym zagraniu został rozegrany więcej niż jeden Hazard lub kombinacja Hazardów i Kanon, punkty zdobyte za każdy z nich sumują się. Możliwa suma punktów do zdobycia w jednym zagraniu - maksymalnie 10 punktów.

5. Koniec sesji i partii

- a) W momencie upłynięcia ustalonego czasu sędzia ogłasza "KONIEC CZASU". Rozgrywający ma prawo dokończyć rozpoczęte zagrание, a zdobyte wówczas punkty zostają dodane do jego punktacji.
- b) W przypadku gry w systemie na punkty, czyli do osiągnięcia przez zawodnika określonej liczby punktów, gra kończy się, gdy którykolwiek z zawodników osiągnie lub przekroczy wymaganą liczbę punktów. Brejk zdobyty w takiej sytuacji zachowuje swoją ważność.

6. Gra z pozycji w ręce

Aby wykonać zagranie z pozycji w ręce, Bila rozgrywająca musi być ustawiona w polu "D" lub w dowolnym punkcie linii ograniczających pole "D", oraz:

- a) sędzia określa, jeżeli jest pytany, czy Bila rozgrywająca ustawiona jest prawidłowo (czy nie znajduje się poza polem "D");
- b) jeżeli końcówka kija dotknie Bilę rozgrywającą podczas jej pozycjonowania i sędzia ma pewność, że rozgrywający nie próbował wykonać zagrania, wówczas Bila rozgrywająca nie jest jeszcze w grze;
- c) Bila rozgrywająca musi być zagrana poza Pole Bazy. Jeżeli Bila rozgrywająca wejdzie w kontakt z Bilą rozgrywaną, która znajduje się poza Bazą, Bila rozgrywająca traktowana jest jako zagrana poza Bazę, nawet jeżeli nie przekroczy jej linii;
- d) Bila rozgrywająca musi wejść w kontakt z bandą lub bilą znajdującą się poza Bazą przed ponownym znalezieniem się w Bazie lub przed uderzeniem innej bili znajdującej się w Bazie;
- e) Bila rozgrywająca może być zagrana od bandy znajdującej się w Polu Bazy zanim uderzy bilę znajdującą się poza Polem Bazy;
- f) jeżeli Bila rozgrywana znajduje się w Bazie, żadna jej część nie może być zagrana bezpośrednio z pozycji w ręce, nawet jeżeli ta część znajduje się poza Polem Bazy.

7. Bila na Linii Bazy

Sędzia określa, jeżeli jest pytany, czy Bila rozgrywana znajduje się na Linii Bazy, w Bazie lub poza Bazą.

8. Ustawianie Bil rozgrywanych

- a) Jeżeli bila Czerwona została wbita, wpadła do kieszeni lub została wybita poza stół, ustawiana jest na Punkcie Głównym (Czarnym), lub:
  - i) jeżeli Punkt Główny jest zajęty, ustawiana jest na Punkcie Piramidy (Różowym);
  - ii) jeżeli oba punkty Główny i Piramidy są zajęte, ustawiana jest na Punkcie Centralnym (Niebieskim).
- b) Jeżeli bila Czerwona została wbita kolejno dwa razy (lub więcej przez pomyłkę), zarówno z punktu Głównego jak i Piramidy, bez połączenia z Kanonem lub innym Hazardem, ustawiana jest na Punkcie Centralnym, lub:
  - i) jeżeli Punkt Centralny jest zajęty, ustawiana jest na Punkcie Piramidy;
  - ii) jeżeli oba Punkty - Centralny i Piramidy są zajęte, ustawiana jest na Punkcie Głównym, ale nie będzie to zaliczane do sekwensu wbić z Punktu Głównego.
- c) Po kolejnym wbiciu bili Czerwonej i bez połączenia z Kanonem lub innym Hazardem, bila Czerwona ustawiana jest dwukrotnie na Punkcie Głównym, następnie raz na Punkcie Centralnym (jeżeli nie jest zajęty), a następnie powraca na Punkt Główny.
- d) Sędzia określa, jeżeli jest pytany, ile wbić bili Czerwonej z wyznaczonego punktu miało miejsce.
- e) Bila znajduje się na punkcie wyznaczonym pod warunkiem, że została na nim ustawiona.
- f) Jeżeli inna bila dotyka bilę, która jest ustawiona na punkcie wyznaczonym, bila ta nie jest już bilą ustawioną na punkcie, nawet jeżeli fizycznie się nie poruszyła.
- g) Zawodnik nie ponosi odpowiedzialności za błędy sędziego wynikające ze złego ustawienia bil na stole.

9. Ograniczenie Kanonów

Liczba kolejnych Kanonów, bez połączenia z Hazardami, ograniczona jest do 75.

- a) Po 70 Kanonach sędzia ogłasza "70 KANONÓW". Jeżeli sędzia nie ogłosił we właściwym czasie 70 Kanonów, rozgrywający ma prawo do 5 kolejnych Kanonów.
- b) Na życzenie rozgrywającego sędzia powinien poinformować ile Kanonów zostało rozegranych.

10. Ograniczenie Hazardów

Liczba kolejnych Hazardów, bez połączenia z Kanonami jest ograniczona do 15.

- a) Po 10 Hazardach sędzia ogłasza "10 HAZARDÓW". Jeżeli sędzia nie ogłosił we właściwym czasie 10 Hazardów, rozgrywający ma prawo do 5 kolejnych Hazardów.
- b) Na życzenie rozgrywającego sędzia powinien poinformować ile Hazardów zostało rozegranych.
- c) Jeżeli Bila rozgrywająca przeciwnika znajdzie się poza stołem w wyniku jego ostatniego zagrania, po 15 Hazardzie powinna zostać ustawiona na Punkcie Bazy (Brazowym) lub, jeżeli ten jest zajęty, na Punkcie Żółtym.

11. Faul

Faulami są następujące zachowania:

- a) uderzenie innej bili niż Bila rozgrywająca;
- b) uderzenie Bili rozgrywającej więcej niż jeden raz podczas wykonywanego zagrania;
- c) wykonanie zagrania, gdy jakakolwiek bila znajduje się jeszcze w ruchu;
- d) uderzenie gdy zawodnik nie dotyka podłogi stopą;
- e) gra poza kolejnością;
- f) nieprawidłowa gra z pozycji w ręce, włączając w to zagraniem otwierające;
- g) spowodowanie przeskoaku;
- h) spowodowanie pchnięcia;
- i) spowodowania wybicia bili poza stół;
- j) rozegranie większej liczby Hazardów niż 15;
- k) rozegranie większej liczby Kanonów niż 75;
- l) dotknięcie - dowolną częścią ciała, stroju lub przyrządu pomocniczego - bili w grze lub jakiegokolwiek pozycjonera markującego pozycję bili w grze;
- m) wykonanie zagrania zanim sędzia zakończy ustawianie bili;
- n) ominięcie Bil rozgrywanych przez Bilę rozgrywającą;
- o) naradzanie się lub komunikowanie z partnerem niezgodne z przepisami;
- p) gra kijem odbiegającym od standardowego;
- q) używanie bili poza stołem w dowolnym celu;
- r) używanie dowolnych przyrządów do pomiaru odstępów lub odległości.

12. Po faulu

Jeżeli popełniony zostanie faul, sędzia bezzwłocznie ogłasza FAUL.

- a) Jeżeli rozgrywający nie wykonał jeszcze zagrania, jego podejście kończy się. Jeżeli wykonał zagraniem, zostanie ukarany za umyślne wykonanie zagrania poza kolejnością.

- b) Wszystkie punkty zdobyte w brejku przed ogłoszeniem faulu są zaliczane, ale rozgrywający nie otrzymuje punktów za zagraniem, w którym został ogłoszony faul.
- c) Na wszystkie faule nałożona jest kara dwóch punktów, ale rozgrywający nie może otrzymać kary wyższej niż dwa punkty. Jego przeciwnik może:
  - i) wykonać zagraniem z miejsca, w którym bile ostatecznie znieruchomiały na polu gry, z bilą Czerwoną - jeśli znalazła się poza stołem - ustawioną na punkcie wyznaczonym;
  - ii) wykonać zagraniem z pozycji w ręce, czyli z bilą Czerwoną ustawioną na Punkcie Głównym oraz Bilą rozgrywającą przeciwnika ustawioną na Punkcie Centralnym.
- d) Jeżeli faul nie zostanie ogłoszony przez sędziego i nie zostanie zareklamowany przez zawodnika oczekującego przed rozpoczęciem następnego zagraniem, jest uznany za niebyły.

13. Po chybieniu

Jeżeli rozgrywający chybił w zagraniem z pozycji w ręce, gdy żadna Billa rozgrywana nie znajduje się poza Bazą, sędzia ogłasza CHYBIENIE. Kara dwóch punktów zostaje dodana do punktacji przeciwnika. Jakiemkolwiek inne chybienie jest faulem. Następny zawodnik wykonuje zagraniem z miejsca, w którym bile znieruchomiały na polu gry.